

**ΈΚΘΕΣΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΒΑΣΙΚΗΣ
ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«Εικαστικές τέχνες και τοπίο: προσεγγίσεις του φυσικού και αστικού χώρου»

(Visual Arts and Landscape: approaches to Natural and Urban Space)

(σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4485/2017)

Φλώρινα, Φεβρουάριος 2020

A. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οργανώνει το Τμήμα

Δεν λειτουργούν Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών στο Τμήμα.

B. Αντίστοιχα ΠΜΣ της ημεδαπής

α/α	Ίδρυμα	Τίτλος ΠΜΣ	Τυχόν εμπλεκόμενα Ιδρύματα ή Τμήματα	Γλώσσα διδασκαλίας	Διάρκεια (σε εξάμηνα)	Σύνολο ECTS	Ιστοσελίδα ΠΜΣ
1	Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών	Μεταπτυχιακό Εικαστικών Τεχνών (Μ.Ε.Τ.)	Εικαστικών Τεχνών	Ελληνική	4	120	http://www.met.asfa.gr/
2	Πανεπιστήμιο Αιγαίου & Δυτικής Μακεδονίας	Εφαρμοσμένη Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη	Κοινωνιολογίας & Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών	Ελληνική	3	90	http://www.soc.aegean.gr
3	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	Τέχνη και Δημόσια Σφαίρα	Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών & Τμήμα Πολιτικών Επιστημών	Ελληνική	4	120	https://www.vis.auth.gr/s-poudes/metapytyxiakes

Γ. Αντίστοιχα ΠΜΣ της αλλοδαπής: Πρώτη ειδικευση: «Εικαστικές πρακτικές» (Visual Art Practices)

α/α	Ίδρυμα	Τίτλος ΠΜΣ	Τυχόν εμπλεκόμενα Ιδρύματα ή Τμήματα	Γλώσσα διδασκαλίας	Διάρκεια (σε εξάμηνα)	Σύνολο ECTS	Ιστοσελίδα ΠΜΣ
1	RCA (Royal College of Art), London, UK	Contemporary Art Practice MA	School of Arts & Humanities (SoAH)	Αγγλικά	Full time: 2 έτη: (6 terms/ ακαδημ. εξάμηνα).	240 CATS ¹ (2 CATS= 1 ECTS) 40 X 3 μαθήματα 1 ^{ου} έτους, 40, 60: μαθήματα 2 ^{ου} έτους, 20 για πορτόφολιο	https://www.rca.ac.uk/schools/school-of-arts-humanities/contemporary-art-practice/

¹ UK national Credit Accumulation and Transfer Scheme

2	University of the Arts London, UAL.	MA Fine Art	Central Saint Martins	Αγγλικά	Full time: 2 έτη: (6 terms/ ακαδημ. εξάμηνα).	180 CATS (ίσα με 90 ECTS) 60 X 3 μαθήματα (units)	https://www.arts.ac.uk/subjects/fine-art/postgraduate/ma-fine-art-csm?utm_medium=courselisting&utm_source=qs&utm_campaign=referralsite#coursedetails
3	Goldsmiths University of London	MFA Fine Art	Department of Art	Αγγλικά	Full time: 2 έτη: (6 terms/ ακαδημ. εξάμηνα).	180 CATS (ίσα με 90 ECTS)	https://www.gold.ac.uk/pg/mfa-fine-art/
4	Slade School of Fine Art, UCL.	MA in Fine Art	Slade School of Fine Art	Αγγλικά	Full time: 24 μήνες: (6 terms/ ακαδημ. εξάμηνα). Χωρίς δομή modules (μαθ/των)	240UCL credits ² - ίσα με 120 ECTS ³ .	https://www.ucl.ac.uk/slade/degrees/ma-mfa#1 και https://www.ucl.ac.uk/prospective-students/graduate/taught-degrees/fine-art-ma
5	Slade School of Fine Art, UCL.	MFA in Fine Art	Slade School of Fine Art	Αγγλικά	Full time: 18 μήνες: '2 ακαδημ. έτη'. (6 terms/ ακαδημ. εξάμηνα). Χωρίς modules	240 UCL credits ⁴ - ίσα με 120 ECTS	https://www.ucl.ac.uk/slade/degrees/ma-mfa#1 και https://www.ucl.ac.uk/prospective-students/graduate/taught-degrees/fine-art-mfa
6	Zurich University of the Arts, (ZHdK)	Master of Arts ZFH in Fine Arts	Department of Art & Media	Γερμανικά Και Εν μέρει Αγγλικά	120 ECTS	2 έτη, 4 εξάμηνα	https://www.zhdk.ch/en/degree-programmes/fineart/master-fine-arts

² <https://www.ucl.ac.uk/prospective-students/graduate/taught-degrees/fine-art-ma>

³ <https://www.ucl.ac.uk/prospective-students/study-abroad-at-ucl/study-options/module-levels-and-credits>

⁴ <https://www.ucl.ac.uk/prospective-students/graduate/taught-degrees/fine-art-mfa>

7	Aalto University	Master of Arts (Art and Design): <i>Master's Programme in Visual Cultures, Curating and Contemporary Art (ViCCA)</i>	School of Arts, Design and Architecture	Αγγλικά	120 ECTS	2 έτη, 4 εξάμηνα	https://www.aalto.fi/en/study-options/masters-programme-in-visual-cultures-curating-and-contemporary-art
---	------------------	--	---	---------	----------	------------------	---

Αντίστοιχα ΠΜΣ της αλλοδαπής: Δεύτερη ειδίκευση: «Σύγχρονες Προσεγγίσεις στη Διδακτική της Τέχνης» (Contemporary Approaches to Art Education)

α/α	Ίδρυμα	Τίτλος ΠΜΣ	Τυχόν εμπλεκόμενα Ιδρύματα ή Τμήματα	Γλώσσα διδασκαλίας	Διάρκεια (σε εξάμηνα)	Σύνολο ECTS	Ιστοσελίδα ΠΜΣ
1	UCL (University College London), IOE (Institute of Education)	Art and Design in Education MA	UCL, IOE, Department of Culture, Communication and Media (CCM), Art, Design and Museology (ADM) Group.	Αγγλικά	Full time: 1 έτος: (3 terms/ ακαδημ. εξάμηνα). Part time: 2 έτη: (6 terms/ ακαδημ. εξάμηνα).	180 CATS ⁵ (2 CATS= 1 ECTS) 60 για 2 μαθήματα κορμού, 60 για 2 μαθήματα επιλογής, 60 για διατριβή	https://www.ucl.ac.uk/prospective-students/graduate/taught-degrees/art-design-education-ma
2	UCL (University College London), IOE (Institute of Education)	Museums and Galleries in Education MA	UCL, IOE, Department of Culture, Communication and Media (CCM), Art, Design and Museology (ADM) Group.	Αγγλικά	Full time: 1 έτος: (3 terms/ ακαδημ. εξάμηνα). Part time: 2 έτη: (6 terms/ ακαδημ. εξάμηνα).	180 CATS (ίσα με 90 ECTS) 60 για 2 μαθήματα επιλογής, 60 για διατριβή	https://www.ucl.ac.uk/prospective-students/graduate/taught-degrees/museums-galleries-education-ma
3	University of Cambridge	MPhil in Education - Arts,	University of Cambridge, The Faculty	Αγγλικά	Full time: 1 έτος: (3 terms/	180 CATS (ίσα με 90 ECTS)	http://www.educ.cam.ac.uk/courses/graduate/masters/t

⁵ UK national Credit Accumulation and Transfer Scheme

		Creativity & Education	of Education		ακαδημ. εξάμηνα).	60 X 3 μαθήματα	hemes/arts/
4	Goldsmiths University of London	MA Arts and Learning (MAAL)	Department of Educational Studies	Αγγλικά	Full time: 1 έτος: (3 terms/ ακαδημ. εξάμηνα). Part time: 2-5 έτη	180 CATS (ίσα με 90 ECTS): 30 X 5 βασικά μαθήματα και 1 (30) επιλογής	https://www.gold.ac.uk/pg/ma-arts-learning/
5	Zurich University of the Arts, (ZHdK)	MA Art Education, Curatorial Studies	Department of Cultural Analysis (DKV), -Institute for Art Education (IAE) -Institute for Cultural Studies in the Arts (ICS)	Αγγλικά	Full time: 2 έτη: 4 semesters ακαδημ. εξάμηνα).	120 ECTS -20 ECTS Βασικά μαθήματα διδακτικής -70 ECTS Ειδίκευση -30 ECTS Διατριβή	https://www.zhdk.ch/en/degree-programmes/arteducation/curatorialstudies
6	University of Nicosia	Μεταπτυχιακό Επιστημών Αγωγής: Τέχνες στην Εκπαίδευση (Med)	Σχολή Επιστημών Αγωγής Τμήμα Παιδαγωγικών Σπουδών	Ελληνικά	3 εξάμηνα ή 1.5 έτη	90 ECTS	https://www.unic.ac.cy/el/education-sciences-arts-in-education-med-1-5-years-or-3-5-semesters/

Δ. Ενδεικτική μελέτη προσφοράς και ζήτησης του συγκεκριμένου γνωστικού αντικείμενου στην ημεδαπή

Αντίστοιχο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ως προς την πρώτη κατεύθυνση, με εστίαση στις εικαστικές τέχνες υπάρχει στην Ελλάδα, μόνο το προαναφερθέν ΠΜΣ⁶ της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών, στο οποίο εισάγονται δέκα (10) μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες. Ως προς τη δεύτερη κατεύθυνση δεν υπάρχει ΠΜΣ που να εστιάζει στη διδακτική των εικαστικών τεχνών σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Το Διαπανεπιστημιακό ΠΜΣ Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη και το Διατμηματικό ΠΜΣ Τέχνη και Δημόσια Σφαίρα προσφέρουν μια διευρυμένη προσέγγιση των τεχνών και της διάδρασης της τέχνης με άλλους τομείς των επιστημών όπως Κοινωνιολογία, Πολιτικές Επιστήμες, Ψυχολογία.

Η ιδιαιτερότητα του προτεινόμενου ΠΜΣ έγκειται στη συγκεκριμένη θεματική εστίαση και στο καινοτόμο πρόγραμμα μαθημάτων που ενσωματώνει τις πλέον σύγχρονες προσεγγίσεις των εικαστικών τεχνών. Καινοτόμο επίσης χαρακτηριστικό αποτελεί η δεύτερη κατεύθυνση που προσφέρει την δυνατότητα για εμβάθυνση σε θέματα διδακτικής ενισχύοντας τις επαγγελματικές προοπτικές των συμμετεχόντων και συνδυάζοντας την καλλιτεχνική πρακτική με την εκπαιδευτική εφαρμογή. Το προτεινόμενο ΠΜΣ αναδεικνύει την διασύνδεση της καλλιτεχνικής πρακτικής με τις τοπικές κοινότητες και θα διδάσκει τρόπους διασύνδεσης και ανατροφοδότησης της τέχνης με την κοινωνική πραγματικότητα.

Τεκμηρίωση αντίστοιχων ΠΜΣ στο εξωτερικό: Α΄ ειδίκευση. «Εικαστικές Πρακτικές» (*Visual Art Practices*)

Αντίστοιχα μεταπτυχιακά από Σχολές Καλών Τεχνών με έμφαση στις σύγχρονες μορφές καλλιτεχνικής πρακτικής προσφέρονται από σχεδόν όλα τα καθιερωμένα Ιδρύματα διεθνώς. Συγκεκριμένα, χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η καλύτερη Σχολή Καλών Τεχνών στον κόσμο για τα πέντε τελευταία έτη⁷, το Royal College of Art, προσφέρει το Μάστερ *Σύγχρονη Καλλιτεχνική Πρακτική* (Contemporary Art Practice MA)⁸ στο οποίο γίνεται επιλογή μεταξύ τεσσάρων κατευθύνσεων ('pathways'), ώστε να δίνεται η ευκαιρία για εμβάθυνση στα εξής πεδία σύγχρονων εικαστικών πρακτικών: Κριτική Πρακτική, Κινούμενη Εικόνα, Περφόρμανς και Δημόσια Σφαίρα (Critical Practice, Moving Image, Performance, and Public Sphere).

Ομοίως, η δεύτερη στην παγκόσμια κατάταξη (του 2019) Σχολή Καλών Τεχνών, University of the Arts London, διαθέτει αντίστοιχο Μάστερ (MA Fine Art) όπου η έμφαση δίνεται στο να 'δοκιμαστεί και να εισαχθεί η πρακτική' των συμμετεχόντων στο σύγχρονο κριτικό πλαίσιο/συγκείμενο (contemporary critical context). Οι φοιτήτριες/ές εισάγονται στις μεθοδολογίες έρευνας και αναπτύσσουν το θεωρητικό τους υπόβαθρο (unit 1), έπειτα προχωρούν σε προσωπική έρευνα (unit 2) και τέλος οργανώνουν, παρουσιάζουν και υποστηρίζουν το αποτέλεσμα της εικαστικής τους διερεύνησης (unit 3). Το MA έχει διάρκεια δύο ετών και χωρίζεται σε τρεις φάσεις (units)⁹ με έμφαση στην έρευνα και τις καινοτόμες προσεγγίσεις σε επίπεδο θεωρητικό και μεθοδολογικό σε σχέση με πρακτικές και νέα μέσα.

Το MA στις εικαστικές τέχνες του Goldsmiths University of London, που, όπως και το ίδιο το ίδρυμα, έχει ασκήσει σημαντική επιρροή στο πεδίο εδώ και δεκαετίες, βασίζει το μεταπτυχιακό σε δύο πυλώνες: α) στην σύγχρονη καλλιτεχνική πρακτική και β) στις σπουδές σε κριτικές, θεωρητικές προσεγγίσεις (critical studies).

Στην Σχολή Καλών Τεχνών Slade του UCL, υπάρχει η επιλογή ανάμεσα σε MA και σε MFA στις Καλές Τέχνες. Τα δυο μεταπτυχιακά προγράμματα έχουν κοινό πλαίσιο καλλιτεχνικής πρακτικής στα στούντιο του ιδρύματος και υποστηρίζουν την ανεξάρτητη εικαστική έρευνα καθώς και την κριτική επίγνωση του πολιτισμικού συγκείμενου των καλών τεχνών. Διαφοροποιούνται στο ότι το MFA δίνει έμφαση στην παράλληλη ανάπτυξη ικανότητας ανάλυσης και παρουσίασης ζητημάτων του σύγχρονου εικαστικού έργου με κριτικό τρόπο (Critical Studies) προφορικά και με σύντομο κείμενο (δεν βαθμολογούνται, αλλά αξιολογείται αν είναι επιτυχής η εξέταση). Το MA εστιάζει σημαντικά στη Θεωρία και την Ιστορία των Εικαστικών Τεχνών. Έχει πιο ερευνητικό προσανατολισμό, με στόχο την σε βάθος κατανόηση θεωρητικών, φιλοσοφικών και ιστορικών προσεγγίσεων στην τέχνη, και απαιτείται η συγγραφή αρκετά εκτεταμένων κειμένων όπου ερευνώνται και αναλύονται σχετικά θέματα. Τα τρία

⁷ 2019 QS World University Subject Rankings,

<https://www.topuniversities.com/university-rankings/university-subject-rankings/2019/art-design>

⁸ <https://www.rca.ac.uk/schools/school-of-arts-humanities/contemporary-art-practice/>

⁹ Βλ. Σελ 7. https://www.arts.ac.uk/_data/assets/pdf_file/0026/181844/05256-MA-Fine-Art-Programme-Specification-201920.pdf

τέταρτα της βαθμολογίας στο MA προκύπτουν από την αξιολόγηση του εικαστικού έργου και το ένα τέταρτο από την γραπτή έρευνα σε ζητήματα τέχνης. Στο εργαστηριακό μέρος η σχολή δίνει έμφαση στη ζωγραφική και την γλυπτική αλλά και στα νέα μέσα παραγωγής εικαστικού έργου με ευρεία και σύγχρονη υλικοτεχνική υποστήριξη.

Στο Πανεπιστήμιο των Τεχνών στη Ζυρίχη (ZHdK), το MA στις Καλές Τέχνες δίνει βάρος στην εικαστική πρακτική σε σχέση με την θεωρητική κατάρτιση, η οποία βασίζεται σε δύο προσεγγίσεις: πρώτα, με μαθήματα πάνω στην τέχνη, τα μέσα, την αισθητική, την πολιτιστική θεωρία και ιστορία και δεύτερον, με αντιμετώπιση της καλλιτεχνικής πρακτικής ως αναστοχαστικής θεωρητικής έρευνας (practice-based theory) 'στο πεδίο έντασης μεταξύ της προσωπικής εμπειρίας και θεωρητικών εννοιών'. Πέρα από την εικαστική πράξη το πρόγραμμα δομείται γύρω από μικρές ομάδες εργασίας, Συμπόσια όπου παρουσιάζονται και συζητούνται τα ερευνητικά πλάνα των φοιτητών/τριών, και Σεμινάρια (μαθήματα). Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται με γραπτή διατριβή και παρουσίαση της, δια ζώσης σε πάνελ, καθώς και πτυχιακής έκθεσης.

Η προσέγγιση αιχμής του έβδομου στο κόσμο, στο πεδίο των τεχνών, Φινλανδικού Πανεπιστημίου του Αάλτο, βασίζεται στην σύζευξη των πεδίων εικαστικής πράξης, πειράματος, θεωρίας, και επιμέλειας. Η μεθοδολογία του Μάστερ βασίζεται στην καινοτόμα σύνθεση θεωρητικών σπουδών, εικαστικών αλλά και πειραματικών εργαστηρίων, συγκεκριμένων πρότζεκτ, εκδρομών και έρευνας πεδίου στο ανοιχτό χώρο. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα 'εξερευνά αναδυόμενες πρακτικές στο χώρο σύζευξης της σύγχρονης τέχνης με τον οπτικό πολιτισμό, και την επιμέλεια -ως κριτική σύνδεση τέχνης με την κοινωνική σφαίρα. Οι φοιτητές/τριες (εικαστικοί ή μη) υποστηρίζονται στο να κατανοήσουν την σύγχρονη τέχνη και τις αναδυόμενες μορφές εικαστικών πρακτικών, σχετικές θεωρίες και το διεθνές πλαίσιο διαπραγμάτευσης θεμάτων οπτικού πολιτισμού. Στόχος η εμπλοκή τους με ερευνητικές διαδικασίες ανοιχτού τύπου, η σύνδεση θεωρητικής γνώσης με πρακτικές, σε πρότζεκτ καλλιτεχνικά ή/και επιμέλειας (ως πρακτική σύνδεσης τέχνης με την κοινωνία) με απώτερο σκοπό την ενεργή διαμεσολάβηση ή και παρέμβαση στο πεδίο της σύγχρονης τέχνης.

Τεκμηρίωση αντίστοιχων ΠΜΣ στο εξωτερικό: Β' ειδίκευση: «Σύγχρονες Προσεγγίσεις στη Διδακτική της Τέχνης» (Contemporary Approaches to Art Education)

Στο βαθμό που αφορά τη δεύτερη κατεύθυνση στο χώρο της Ειδικής Διδακτικής της Τέχνης, προσφέρονται Μεταπτυχιακά από τα κατά τεκμήριο καλύτερα Παν/μια διεθνώς σε θέματα ειδικής διδακτικής όπως το Institute of Education (IOE), UCL (πρώτο στην παγκόσμια κατάταξη¹⁰ Πανεπιστήμιο στην εκπαίδευση από το 2014)¹¹ με έμφαση στην διδακτική σύγχρονων μορφών τέχνης και την μουσειοπαιδαγωγική, έχοντας ξεχωριστό Μάστερ¹² στην εκπαίδευση εντός εκθεσιακών χώρων. Το IOE εστιάζει στη συσχέτιση και την σύνδεση σύγχρονων/υβριδικών μορφών τέχνης με την μαθησιακή διαδικασία και έχει πρώτο εισάγει τις practice-led (arts-led) μεθόδους στην μεταπτυχιακή έρευνα στο πεδίο της διδακτικής της τέχνης. Ομοίως, χαρακτηριστικά, ΠΜΣ στη διδακτική της τέχνης με έμφαση στις μεθόδους έρευνας προσφέρει το University of Cambridge καθώς και το Goldsmiths University of London¹³ που πρωτοπορεί σε θέματα σύγχρονης τέχνης διεθνώς. Στον Ευρωπαϊκό χώρο, εξέχουσα θέση έχει το Πανεπιστήμιο των Τεχνών στη Ζυρίχη (ZHdK), όπου λειτουργεί ΠΜΣ με έμφαση στην

¹⁰ <https://www.ucl.ac.uk/ioe/news/2019/feb/ucl-institute-education-retains-world-number-one-position-education-qs-subject-rankings>

¹¹ <https://www.ucl.ac.uk/ioe/courses/graduate-taught/art-design-education-ma>

¹² <https://www.ucl.ac.uk/prospective-students/graduate/taught-degrees/museums-galleries-education-ma>

¹³ <https://www.gold.ac.uk/pg/ma-arts-learning/>

διεπιστημονική σύνδεση της διδακτικής της τέχνης με τον σχεδιασμό και την επιμέλεια εικαστικών εκθέσεων. Στόχος, η εμβάθυνση σε ζητήματα που διαπραγματεύονται σύγχρονες κατά βάση μορφές τέχνης, σε συνάρτηση με τρόπους παρουσίασης αυτών των πρακτικών ως αφορμή για κριτικές προσεγγίσεις μέσα από νέες μεθόδους στη διδακτική της τέχνης. Το μοναδικό Ελληνόφωνο Μάστερ στην διδακτική των εικαστικών τεχνών λειτουργεί στην Λευκωσία (University of Nicosia), στην Κύπρο. Το πρόγραμμα δομείται πάνω σε ευρύ φάσμα μαθημάτων γενικού παιδαγωγικού χαρακτήρα κυρίως, καθώς και διδακτικής της τέχνης (με ειδίκευση εικαστικών ή μουσικής). Πέρα από την βιβλιογραφική μελέτη, γίνεται καλλιέργεια ερευνητικών δεξιοτήτων (ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας) με στόχο την ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και επιστημονικής κατάρτισης στους παιδαγωγούς τέχνης.

Στο υπό ίδρυση Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ο μέγιστος αριθμός εισακτέων προσδιορίζεται σε τριάντα (30) άτομα και εκτιμήθηκε ότι είναι οριακά αποδεκτός σε ακαδημαϊκό επίπεδο για την προσφορά υψηλού επιπέδου παροχών και υπηρεσιών σε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με εξειδικευμένο προσωπικό, άρτια οργάνωση και υψηλές απαιτήσεις.

Παρατίθενται αναλυτικά τα πλεονεκτήματα και οι αδυναμίες που συσχετίζονται με το προτεινόμενο ΠΜΣ:

Πλεονεκτήματα:

- Ο μοναδικός συνδυασμός (εικαστικός/εκπαιδευτικός) με το εν λόγω γνωστικό αντικείμενο ΠΜΣ στην Ελλάδα κατά αντιστοιχία των διεθνών προτύπων. Ο διττός συνδυασμός παρέχει τη δυνατότητα στους μεν μεταπτυχιακούς εικαστικούς καλλιτέχνες της πρώτης κατεύθυνσης να αντιληφθούν και να διδαχθούν την κοινωνική διάσταση της τέχνης ενώ στους εικαστικούς καλλιτέχνες/εκπαιδευτικούς της δεύτερης κατεύθυνσης να κατανοήσουν την συμβολή της εικαστικής πρακτικής στην εκπαιδευτική διαδικασία και ειδικότερα στη διδακτική.
- Η ειδίκευση «*Εικαστικές Τέχνες: Το Τοπίο ως Αφορμή/Καλλιτεχνικές Πρακτικές*» (*Visual Arts and Landscape: Approaches to Natural and Urban Space / Visual Art Practices*)
- Δίνει έμφαση στη μελέτη του τοπίου και τις καλλιτεχνικές πρακτικές, δημιουργώντας ένα μοναδικό πεδίο έρευνας που ελάχιστα έχει διερευνηθεί σε εικαστικές σχολές στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα συνδυάζει παραδοσιακές και τεχνολογικές προσεγγίσεις κατανόησης και καλλιτεχνικής ερμηνείας του τοπίου.
- Η ειδίκευση «*Εικαστικές Τέχνες: Το Τοπίο ως Αφορμή/Παιδαγωγικές Εφαρμογές*» (*Visual Arts and Landscape: Approaches to Natural and Urban Space / Contemporary Approaches to Art Education*)» είναι μοναδική στην τριτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας και προσδίδει εύρος στο ΠΜΣ, καθώς εστιάζει σε επίπεδο θεωρητικού υποβάθρου, πρακτικών, αλλά και ερευνητικής μεθοδολογίας στις προσεγγίσεις σύγχρονης καλλιτεχνικής πρακτικής. Με αυτό τον τρόπο, δίνεται μια μοναδική δυνατότητα κατανόησης και εφαρμογής μεθοδολογιών αιχμής στη διδακτική της τέχνης και της εικόνας εν γένει, που επιπρόσθετα προσφέρει στις/στους απόφοιτους συγκριτικό πλεονέκτημα τόσο στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία, όσο και την αγορά εργασίας, καθιστώντας το ΠΜΣ ακόμα πιο ελκυστικό.

- Η εφαρμογή από το 2007 της διαδικασίας *Εικαστική Πορεία προς τις Πρέσπες*, η οποία έχει γνωρίσει εθνική και διεθνή αναγνώριση (βλέπε παράρτημα)
- Η ιδιαιτερότητα της περιοχής της Δυτικής Μακεδονίας από άποψη πολιτισμικού και φυσικού πλούτου, εν πολλοίς αδιερεύνητου καλλιτεχνικά και επιστημονικά.
- Η δυνατότητα ανάπτυξης συνεργιών και συνεργασιών τόσο ακαδημαϊκών όσο και με φορείς και επιχειρήσεις δημιουργούν τις προϋποθέσεις για εκπαιδευτικά, επιστημονικά, ερευνητικά, επαγγελματικά και οικονομικά οφέλη για την τοπική κοινωνία της Δυτικής Μακεδονίας.
- Οι σύγχρονες εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός του Τμήματος.
- Η υψηλού επιπέδου καλλιτεχνική διδασκαλία και η επιστημονική έρευνα, που ήδη αναπτύσσεται στο Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών. Στο πλαίσιο της εξωστρέφειας δύνανται οι απόφοιτοι του προγράμματος να συμμετέχουν σε ποικίλες εκθέσεις, καλλιτεχνικές δράσεις και εγχώρια και διεθνή συνέδρια.
- Υψηλός βαθμός απορροφητικότητας των αποφοίτων και επαγγελματική αποκατάσταση. Ειδικότερα οι απασχολούμενοι στην εκπαίδευση αποκτούν συγκριτικό πλεονέκτημα με περαιτέρω εξειδίκευση και εφαρμογή των γνώσεων σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.
- Δυνατότητα των αποφοίτων να συνεχίσουν τις σπουδές σε διδακτορικό επίπεδο.
- Η ευελιξία διδασκαλίας σε ώρες εκτός εργασίας.
- Δυνατότητα δωρεάν φιλοξενίας στον Καλλιτεχνικό Σταθμό του ΤΕΕΤ στο χωριό Ψαράδες (Πρέσπες), χωρητικότητας είκοσι τεσσάρων (24) ατόμων.

Αδυναμίες:

- Η καταβολή διδάκτρων από μερίδα ορισμένων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών με χαμηλό εισόδημα, η οποία είναι δυνατόν εν μέρει να θεραπευθεί, χορηγώντας υποτροφίες βάσει ακαδημαϊκών κριτηρίων όπως προβλέπεται στο ΦΕΚ ίδρυσης και στον Κανονισμό του ΠΜΣ.
- Η γεωγραφική θέση της έδρας του ΠΜΣ καθώς βρίσκεται σε απόσταση από τα μεγάλα αστικά κέντρα. Η συγκεκριμένη αδυναμία, ωστόσο, εξισορροπείται από την ιδιαιτερότητα του φυσικού και πολιτισμικού τοπίου της Δυτικής Μακεδονίας, στοιχείο που έχει άμεση σχέση με το περιεχόμενο του ΠΜΣ

Ε. Εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης

Ως εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης του προσφερόμενου ΠΜΣ μπορούν να αναζητηθούν πάσης φύσεως χορηγίες όσο και ερευνητικά προγράμματα με έμφαση στα παραγόμενα ερευνητικά αποτελέσματα του προγράμματος. Είναι ανέφικτο όμως να εκτιμηθούν οι αναμενόμενες εισροές ανά πηγή χρηματοδότησης, γι' αυτό στον προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. έχουν σημειωθεί μηδενικές εισροές. Αν προκύψουν οποιεσδήποτε εισροές από τις εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης, αυτές θα αξιοποιηθούν για την υλοποίηση των ελαστικών δαπανών του ετήσιου προϋπολογισμού, την αναβάθμιση της προσφερόμενης εκπαίδευσης των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και τη δυνητική μείωση των τελών φοίτησης. Σε περίπτωση μειωμένου αριθμού μεταπτυχιακών φοιτητών κάποιο ακαδημαϊκό έτος δεν θα αυξηθούν τα τέλη φοίτησης, αλλά θα περιοριστούν οι συνολικές δαπάνες λειτουργίας του ΠΜΣ.

ΣΤ. Τεκμηρίωση επάρκειας στελέχωσης και ύπαρξης βασικής υποδομής και αναγκαίου εξοπλισμού για την απρόσκοπτη λειτουργία του προγράμματος

Σχετικά με την επάρκεια στελέχωσης του προς ίδρυση ΠΜΣ (παρ. 1 του άρθρου 36 του Ν. 4485/2017) και την κάλυψη διδακτικών απαιτήσεων του προγράμματος από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, προκύπτει ότι υπερπληρώνεται το ποσοστό 60% των μελών ΔΕΠ του Τμήματος που εμπλέκεται ή θα εμπλακεί στη διδασκαλία του εν λόγω προγράμματος. Βραχυπρόθεσμα δεν προκύπτει θέμα συνταξιοδότησης μελών ΔΕΠ του Τμήματος που εμπλέκονται στο πρόγραμμα, ενώ αντίθετα επίκειται η κάλυψη νέων θέσεων μελών ΔΕΠ από τρέχουσες προκηρύξεις θέσεων. Η περιγραφή της επιστημονική επάρκειας των γνωστικών αντικειμένων του εμπλεκόμενου διδακτικού προσωπικού έχει αναλυθεί στη μελέτη σκοπιμότητας.

Το διδακτικό προσωπικό που προτείνεται επαρκεί για την απρόσκοπτη λειτουργία του ΠΜΣ, χωρίς να επέρχεται κάποια δυσλειτουργία, καθώς συμπληρώνεται και με εξωτερικούς διδάσκοντες σε συνεργασία με τους οποίους μπορεί να υπάρξει η καλύτερη δυνατή οργάνωση αναφορικά με την υλοποίηση των μαθημάτων, το ωρολόγιο πρόγραμμα και τις λοιπές υποχρεώσεις που απορρέουν από τη λειτουργία του προγράμματος. Άλλωστε, όπως έχει ήδη αναφερθεί η διδασκαλία των μαθημάτων θα διεξάγεται κατά τις ημέρες Παρασκευή απόγευμα και Σάββατο ή/και Κυριακή και επομένως δεν προκύπτουν αλληλεπικαλύψεις με το πρόγραμμα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών. Επίσης το ΠΜΣ είναι δυνατόν να διεξάγεται κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου και σε άλλες περιοχές ενδιαφέροντος της Δυτικής Μακεδονίας (Πρέσπες, Πέλλα, Νυμφαίο, Πτολεμαΐδα, Σιάτιστα) και με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για τη βέλτιστη οργάνωση του ΠΜΣ η πραγματοποίηση των μαθημάτων να γίνεται και σε άλλες ημέρες και ώρες. Οι φοιτητές/τριες θα έχουν απεριόριστη πρόσβαση σε εργαστηριακούς χώρους που θα τους διατεθούν καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής τους.

Η διοικητική, η τεχνική και η οικονομοτεχνική κάλυψη του προγράμματος θα διασφαλίζεται είτε από το υπάρχον προσωπικό του Τμήματος και ευρύτερα του ιδρύματος είτε μέσω πρόσληψης συνεργατών με την απαιτούμενη εμπειρία.

5.2. Επάρκεια βασικών υποδομών και εξοπλισμού

Το ΠΜΣ θα λειτουργήσει στις υφιστάμενες κτιριακές υποδομές του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας που καλύπτουν πλήρως τις απαιτήσεις τόσο τις διδακτικές όσο και τις ερευνητικές ανάγκες του προγράμματος.

Συγκεκριμένα το Τμήμα διαθέτει δέκα λειτουργικά εργαστήρια (Πολυμέσων, Διακοσμητικής, Χαρακτικής, Περφόρμανς, Ψηφιδωτού, Κεραμικής, Κοσμήματος, Φωτογραφίας, Αγιογραφίας, Σκηνογραφίας) με επαρκή εξοπλισμό. Επίσης, διατίθενται προς χρήση ο Καλλιτεχνικός Σταθμός στους Ψαράδες (Πρέσπες), οι εγκαταστάσεις των Εργαστηρίων Ζωγραφικής και Γλυπτικής στο Μεσονήσι και Ζωγραφικής στην Πρώτη (Φλώρινα), και οι αίθουσες θεωρητικών μαθημάτων στο κτίριο του Τμήματος. Όλες οι παραπάνω αίθουσες είναι πλήρως εξοπλισμένες με σύγχρονους ηλεκτρονικούς υπολογιστές Η/Υ, λογισμικά, projectors κλπ. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα έχουν πρόσβαση σε ατομικό ηλεκτρονικό υπολογιστή για τις απαιτήσεις των μαθημάτων. Επίσης, στη διάθεση των μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών

είναι η Βιβλιοθήκη, το Αναγνωστήριο της Σχολής Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών στη Φλώρινα και επιπλέον το Ίδρυμα διαθέτει αυτοτελές campus με σύγχρονες εγκαταστάσεις που συνεχώς ανανεώνονται και δύναται να αξιοποιηθούν για τις λειτουργικές ανάγκες του προγράμματος.

ΣΤ. Εξ αποστάσεως διδασκαλία

Η αξιοποίηση της διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 30 του Ν.4485/2017 για την πραγματοποίηση διδασκαλίας μαθημάτων με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε ποσοστό μέχρι (35%) θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί, αν απαιτηθεί από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, κυρίως για οικονομικούς λόγους (ελαχιστοποίηση των δαπανών μετακίνησης). Επιπλέον, αποτελεί μια επιπρόσθετη επαγγελματική δεξιότητα χρήσης των πολυμέσων και της τεχνολογίας.

Ζ. Τεκμηρίωση βιωσιμότητας

Το προτεινόμενο ΠΜΣ «Εικαστικές τέχνες και τοπίο: προσεγγίσεις του φυσικού και αστικού χώρου» (Visual Arts and Landscape: Approaches to Natural and Urban Space) (Master of Fine Arts), παρέχει τη δυνατότητα στο Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών της Σχολής Καλών Τεχνών αλλά και στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, οργάνωσης και λειτουργία ενός ανταγωνιστικού ΠΜΣ, μοναδικού στην Ελλάδα και κρίνεται βιώσιμο επειδή:

1. Προβλέπει εμπλοκή στη διδασκαλία και την εποπτεία του ΠΜΣ μελών ΔΕΠ του Τμήματος με επιστημονικά προσόντα για την παροχή υψηλού επιπέδου και ποιότητας εκπαιδευτικού έργου μεταπτυχιακού επιπέδου σε ποσοστό πολύ περισσότερο του 60% του συνολικού αριθμού διδασκόντων που προβλέπει ο νόμος, χωρίς να διαταράξει τις υπάρχουσες κατά νόμο υποχρεώσεις τους. Στην προτεινόμενη πενταετή διάρκεια λειτουργίας του ΠΜΣ, σε περίπτωση ανάγκης αναπλήρωσης κάποιων διδασκόντων, θα γίνεται αντικατάσταση με επιστήμονες εγνωσμένου κύρους, μέλη ΔΕΠ και άλλες κατηγορίες διδακτικού προσωπικού σχετικής ενασχόλησης με το αντικείμενο του ΠΜΣ. Επίσης, προβλέπεται επαρκής και εξειδικευμένη διοικητική υποστήριξη από τα μέλη της ΕΔΕ και τον Διευθυντή του ΠΜΣ, καθώς και γραμματειακή κάλυψη από έμπειρα διοικητικά στελέχη. Επομένως, για την οργάνωση και λειτουργία του ΠΜΣ υπάρχει επάρκεια στελέχωσης.
2. Για την υλοποίηση του ΠΜΣ θα αξιοποιηθεί τα μέγιστα η υπάρχουσα υλικοτεχνική του Τμήματος και του Ίδρυματος. Τα μαθήματα του ΠΜΣ θα γίνονται δια ζώσης σε αξιόλογες κτιριακές εγκαταστάσεις με σύγχρονο εξοπλισμό. Σε περιπτώσεις που καθίσταται αδύνατη η προσέλευση των φοιτητών λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων ή χιλιομετρικής απόστασης, μετά από απόφαση της συνέλευσης θα παρέχεται η δυνατότητα κάποια μαθήματα να προσφέρονται με ηλεκτρονική παρακολούθηση σε ποσοστό που δεν θα ξεπερνά το 35% των συνολικών ωρών του Προγράμματος. Στο campus του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας υπάρχει βιβλιοθήκη, αποτελεσματική διαδικτυακή υποδομή και ασύρματη δωρεάν σύνδεση. Επομένως για την οργάνωση και λειτουργία του ΔΠΜΣ υπάρχει η βασική υποδομή και ο αναγκαίος εξοπλισμός για την απρόσκοπτη λειτουργία του προγράμματος.
3. Έχουν ήδη αναπτυχθεί αξιόλογα δίκτυα συνεργασίας με τη διεθνή καλλιτεχνική και επιστημονική κοινότητα, ενώ το Τμήμα μέσω της Εικαστικής Πορείας και άλλων δράσεων δραστηριοποιείται

έντονα στο πλαίσιο των ευκαιριών που προσφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και οι συνεργασίες με πολιτιστικούς φορείς εθνικής και τοπικής εμβέλειας (Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Φλώρινας, Λέσχη Πολιτισμού Φλώρινας, Φ.Σ.Φ. "Ο Αριστοτέλης" κ.α.). Η ανάπτυξη συνεργιών σε καλλιτεχνικά και ερευνητικά προγράμματα μέσα κι από τις καλλιτεχνικές και ερευνητικές διπλωματικές εργασίες θα συμβάλει στη διεπιστημονική συνεργασία. Επίσης, μέσω ποικίλων δράσεων θα υπάρξει αμφίδρομη συνεργασία με την τοπική κοινωνία και προσφορά κοινωνικού, οικονομικού και αναπτυξιακού έργου σ' αυτήν. Συνοψίζοντας, μέσω του ΠΜΣ και των ποικίλων δράσεων ενισχύεται η διεπιστημονικότητα, η σύνδεση με την τοπική κοινωνία και η εξωστρέφεια.

4. Τα έσοδα των τελών φοίτησης καλύπτουν τα λειτουργικά έξοδα όπως: αμοιβές διδασκαλίας τακτικού και έκτακτου διδακτικού προσωπικού που συμμετέχει στις εκπαιδευτικές και οργανωτικές διαδικασίες του ΠΜΣ, αμοιβές διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, δαπάνες μετακινήσεων διδασκόντων, αναλώσιμα, λοιπά έξοδα κλπ.